

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
СРПСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
Трећи	5	180
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање основних законитости српског књижевног језика којим ће се ученици правилно усмено и писмено изражавати; - оспособљавање ученика за доживљавање, разумијевање и тумачење народних и ауторских књижевних дјела из српске и свјетске баштине; - оспособљавање ученика за језичку комуникацију која им омогућава да овладају садржајима свих наставних предмета и укључивање у цјеложивотно учење; - развијање елементарних менталних и социјално-емоционалних способности коришћења језика и говора као начина изражавања мисли и осјећања, естетских и етичких осјећања и љубави према српском језику; - развијање интересовања за књигу и довољна оспособљеност ученика да се самостално њоме служе. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - навикавање на правилно, течно и увјерљиво усмено и писмено изражавање (причање, препричавање и описивање); - стицање самопоуздања у говорништву, јавним наступима; - развијање културе слушања; - примјењивање основних норми из културе говорне комуникације и правилно изговарање реченица по значењу, облику, те говорних цјелина у текстовима; - познавање и примјењивање основних граматичких норми; - његовање књижевног језика у говору и писању и богаћење рјечника; - проширивање знања и примјењивање правописних норми које се односе на реченицу, употребу великог слова, знакова интерпункције и ријечце „ли“, „не“ и преношење дијела ријечи у нови ред; - развијање вјештине писања и навике лијепог писања уз примјену правописних норми; - оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело, разумије основне појмове о књижевности, разликује обрађене књижевне врсте; - развијање читалачких навика, његовање књижевног језика у говору и писању и богаћење рјечника; - оспособљавање за истраживачки рад на књижевном тексту. - навикавање на правилно читање и писање Брајевог писма и развијање читања са разумијевањем; - оспособљавање да доживљава, разговара и вреднује сценско дјело и примјењује основне норме понашања које се односе на мјесто извођења драмског дјела. 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Култура изражавања	24
2.	Ортоепија	5

3.	Граматика	24
4.	Правопис	23
5.	Књижевност	60
6.	Читање и писање Брајевог писма	40
7.	Позориште, радио драма и филм	4
	Укупно	180

ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Наставна тема 1: КУЛТУРА ИЗРАЖАВАЊА

(24 часа)

Посебни циљеви:

- навикавање на правилно, течно и увјерљиво усмено и писмено изражавање (причање, препричавање и описивање);
- стицање самопоуздања у говорништву, јавним наступима;
- развијање културе слушања.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- разговарати о датој теми и активно слушати саговорника;
- се обраћати саговорнику пријатељски, толерантно са поштовањем;
- усмено и писмено препричавати на основу општег и детаљног плана приче и постављених питања;
- причати на основу датог низа слика;
- причати на основу аудио записа;
- осмислити и испричати причу на основу датог почетка;
- у писменом изражавању примјењивати адекватну композицију и научена граматичка и правописна правила;
- усмено и писмено описивати бића или предмете;
- усмено се изражавати користећи облике дијалога и монолога;
- разликовати садржај и изглед честитке, позивнице и разгледнице.

Препричавање на основу детаљног плана приче
 Препричавање на основу детаљних питања
 Препричавање на основу општег плана приче
 Причање на основу низа слика
 Причање на основу аудио записа
 Причање на основу датог почетка
 Описивање бића или предмета
 Основни облици изражавања: дијалог и монолог
 Писање честитке, позивнице и разгледнице

4 писмене вјежбе - *са по три часа*

Наставна тема 2: ОРТОЕПИЈА

(5 часова)

Посебан циљ:

- примјењивање основних норми из културе говорне комуникације и правилно изговарање реченица по значењу, облику, те говорних цјелина у текстовима.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ

САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ

Ученик ће:

- правилно изговарати реченице по значењу и облику;
- правилно истицати одређене ријечи у реченици;
- правилно изговарати проклитике и енклитике;

Изговор реченица по значењу и облику
 Истицање ријечи у реченици
 Вјежбе на текстовима са правилно обиљеженим цјелинама за изговарање
 Изговор дијалошких и монолошких цјелина

<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговарати дијалoшке и монолошке цјелине. 	
Наставна тема 3: ГРАМАТИКА (24 часа)	
Посебни циљеви: <ul style="list-style-type: none"> - познавање и примјењивање основних граматичких норми; - његовање књижевног језика у говору и писању и богаћење рјечника. 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликовати самогласнике и сугласнике; - препознати и правилно користити реченице по значењу; - разликовати и користити реченице по облику; - уочавати и издвајати субјекат и предикат; - допуњавати реченице субјектом и предикатом; - препознати, разликовати и објаснити именице, глаголе, придјеве; - разликовати и разврставати именице које означавају бића, предмете и појаве; - именовати глаголе радње, стања и збивања; - разликовати и користити описне придјеве; - примјенити стечено знање и стиче искуства. 	<p>Самогласници и сугласници Реченице по значењу (изјавне/ обавјештајне, упитне, узвичне, заповједне) Реченице по облику (потврдне и одричне) Субјекат и предикат Именице Глаголи Придјеви</p> <p>Једна граматичка вјежба по полугодишту <i>(припрема, израда и исправак)</i></p>
Наставна тема 4 : ПРАВОПИС (23 часа)	
Посебни циљеви: <ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања и примјењивање правописних норми које се односе на реченицу, употребу великог слова, знакова интерпункције и ријечце „ли“, „не“ и преношење дијела ријечи у нови ред; - развијање вјештине писања и навике лијепог писања уз примјену правописних норми. 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно писати имена људи и животиња; - правилно употребљавати велико слово у писању једночланих и вишечланих назива географских појмова и празника; - правилно употребљавати велико слово у писању једносложних и вишесложних назива празника; - правилно употребљавати знакове интерпункције (. ! ? : ,) ; - исправно писати ријечцу ”НЕ” уз глаголе у реченицама; - правилно писати ријечцу ”ЛИ”; - правилно преносити дио ријечи у нови ред; - уочавати и исправљати грешке у тексту у оквиру правописних правила утврђених програмом; 	<p>Писање великог слова: имена људи, животиња, градова, села, ријека, језера, потока, планина, брда и празника Знакови интерпункције Писање ријечце ”НЕ” уз глаголе Писање ријечце ”ЛИ” у упитним реченицама Преношење дијела ријечи у нови ред</p> <p>Једна правописна вјежба по полугодишту <i>(припрема, израда и исправак)</i></p>

- примјенити стечено знање и стиче искуства.	
Наставна тема 5 : КЊИЖЕВНОСТ (60 часова)	
Посебни циљеви:	
<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање да доживљава и интерпретира књижевно дјело, разумије основне појмове о књижевности, разликује обрађене књижевне врсте; - развијање читалачких навика, његовање књижевног језика у говору и писању и богаћење рјечника; - оспособљавање за истраживачки рад на књижевном тексту. 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - исказати лични доживљај након прочитаног текста; - уочити и навести главне и споредне догађаје, тему, мјесто, вријеме и ток радње; - идентификовати поруке, поуке и идеје и примјењивати их у свакодневним ситуацијама; - препознати и упоређивати особине и поступке главних и споредних књижевних ликова који су носиоци радње у књижевном дјелу; - уочавати позитивне и негативне особине књижевних ликова и градити личне морално-етичке ставове; - уочавати и издвајати уже логичке цјелине и даје им наслове; - разликовати и објаснити појмове: поезија, проза, бајка, басна, приповијетка, тема, мотив, строфа, стих, идеја; - уочавати и издвајати пјесничке слике, риму и ритам, осјећања и основне мотиве у лирској пјесми; - именовати најпознатије писце из Републике Српске (нпр. Бранко Ћопић, Станко Ракита). <p><i>Исходи дефинисани за књижевност апликативни су на лектуру.</i></p>	<p>Григор Витез: „Антунтун“ Мира Алечковић: „Ветар Сејач“ „Три ловца“, народна приповијетка Насиха Капићић Хаџић: „Сјенице“ Десанка Максимовић: „Час земљописа“ Мирослав Антић: „Кад сам био велики“ Алекса Микић: „Храбар дјечак“, Стеван Раичковић: „Кад почне киша да пада“ Љубивоје Ршумовић: „Ау што је школа згодна“ Душан Радовић: „Прича о незахвалном мишу“ Драган Кулићан: „Априлове шале“ Мира Алечковић: „Песма за мамине очи“ Станко Ракита: „Лептир и косац“ Драган Лукић: „Шта је отац“ Брана Црнчевић: „Кад би мени дали“ Исмет Бекрић: „Како се мјери љубав“ Владимир Назор: „Ђаче“ Воја Царић: „Бака“ Ахмет Хромаџић: „Ледена гора“ „Три лептира“, њемачка народна бајка „Лисица и гавран“, басна „Старо лијино лукавство“, српска народна приповијетка</p> <p>ЛЕКТИРА Езопове или Доситејеве басне (избор) Андерсенове бајке (три по избору) Душан Радовић: „Разбојник Кађа и принцеза Нађа“ Насиха Капићић Хаџић: „Маскенбал у шуми“</p> <p><i>НАПОМЕНА: Наставници могу да одаберу и друга сродна дјела која су им доступна (три часа по лектури)</i></p>
Наставна тема 6: ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ БРАЈЕВОГ ПИСМА (40 часова)	
Посебни циљеви:	
<ul style="list-style-type: none"> - навикавање на правилно читање и писање Брајевог писма и развијање читања са разумијевањем; - развијање читалачких навика, његовање књижевног језика у говору и писању и богаћење 	

рјечника	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - успјешно читати слова Брајеве азбуке одштампана на Брајевом папиру; - повећати брзину читања; - побољшати течност читања; - се успјешно оријентисати на књизи; - правилно писати сва слова Брајеве азбуке појединачно и у реченицама; - повећати брзину куцања на машини; - познавати рад и самостално користи Брајеву машину; - правилно писати слова Брајевог писма уз адекватну употребу сваког прста; - успјешно преписивати текстове, одговарати на питања и писати по диктату; - читати природним гласом и нормалним темпом; - изражајно читати текстове; - читати по улогама; - користити интонацију при читању дијалога; - усмјерено читати са истраживачким задацима. 	<p>Читање текстова Брајевог писма одштампаних на Брајевом папиру</p> <p>Правилно писање на Брајевој машини</p> <p>Самостално писање ријечи и реченица;</p> <p>Систематске вјежбе (преписивање, писмено одговарање на питања, диктат).</p> <p>Читање наглас и у себи</p> <p>Изражајно читање</p> <p>Правилно читање проклитика и енклитика у говорним цјелинама</p> <p>Обиљежавање и читање говорних цјелина</p> <p>Читање дијалога и читање по улогама</p> <p>Интонација реченице у дијалогу</p> <p>Читање са задацима</p>
Наставна тема 7 : ПОЗОРИШТЕ, РАДИО ДРАМА И ФИЛМ (4 часа)	
Посебни циљеви:	
<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање да доживљава, разговара и вреднује сценско дјело и примјењује основне норме понашања које се односе на мјесто извођења драмског дјела. 	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доживјети, препричати, разговарати и вредновати садржаје сценских и филмских дјела; - културно се понашати у позоришту, биоскопу, на школским свечаностима и сличним пригодама; - разликовати анимирани од играног филма; - разликовати сценско од филмског дјела; - активно учествовати у припремању и реализацији одабране представе. 	<p>Слушање радио драме</p> <p>Гледање анимираних, цртаних филмова и краћих играних филмова за дјецу</p> <p>Гледање позоришне представе</p> <p>Одјељењске и школске свечаности</p> <p>Особине и врсте филма</p>
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА	
<p>Наставни програм за Српски језик у трећем разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета Моја околина, Ликовна култура и Музичка култура.</p>	
НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	
<p>Све садржаје је потребно прилагодити тактилној и аудитивној перцепцији.</p> <p>Наставник би требало да нарочиту пажњу обрати на извођење вјежби које побољшавају квалитет читања. Неопходно је тактилно увјежбавање бржег и течнијег препознавања слова са уочавањем</p>	

разлика између „огледалских“ и сличних слова као и увјежбавање перцепције групе слова косе пројекције. Потребно је радити и на побољшању оријентације на књизи, страници и реду слова као и на тачности прочитаних слова и ријечи у реченици.

Уколико ученик, због слабијег читања, не може успјешно пратити наставу књижевности или прочитати лектуру, то је најбоље надокнадити звучним књигама. Ученик ће тада постићи очекиване исходе знања.

Употребом наставних листова и разног дидактичког материјала могуће је ангажовати ученика да самостално ради и рјешава проблеме.